

SOSIALISTINEN LASTEN AAPINEN
ELI

TOIMITTANUT
M. MAHL.

PORVOOSSA, OSUUSKUNTA VISA R. L.

Sosialistinen lasten aapinen

eli

Alkuoppia lapsille.

Tolmittanut

M. Hahl.

Porvoo 1910, Osuuskunta Visa r. 1.

Vanhemmille ja pienten lasten opettajille.

Ryhtyessäni tätä kirjasta tekemään, aijoin tästä saada jonkunlaisen alkuoppaan sosialistien lapsille, mutta pian huomasi, ettei sellainen yritys, kirjan rajoitetun ko'on tähden, ole helppo toteuttaa. Kirjan koko taas täytyi supistaa, jos mieli välttää kallista hintaa.

Kuitenkin on tämä alkeisoppikirja uudemman ajan hengen mukainen siinä merkityksessä, ettei tähän ole otettu mitään sellaista, jota ei olisi helppo tehdä tajuttavaksi lapsille. Kaikki viittailut jumalasta, taivaasta j. n. e. olen jättänyt pois, sillä nimenomaisella tarkoituksella, ett'ei lapsille opetettaisi mitään sellaista jota he eivät käsitä. Minun mielestäni kaiken opetuksen pitäisi perustua etupäässä havainto-oppiin, ja sen avulla rohkean ihmisyyden itujen istuttamiseen jo ensimmäisiä aakkosia opetettaessa. En soisi, että helposti vastaanottaviin lasten sieluihin kylvettäisiin mitään, joka herättää pelkoa ja arkuutta, joka sitte on vahingoksi myöhemmälle kehitykselle.

Ystävällisesti pyytäisin siis huomauttaa tätä kirjaa apunaan käyttäville vanhemmille ja pienten lasten opettajille: Älkää koskaan opettako lapsille sellaista, jonka pätevydestä ette itsekään ole varmoja, tai jota ette saa lapsille täysin ymmärrettäväksi.

TEKIJÄ.

Ensimmäiset harjoitukset.

Pienet kirjaimet.

i ii.

u uu=ui.

n nii-ni u=ni uu=ni.

m mum=mu mim-mi ni-mi num-mi.

r ri-mi ruu=nu nur-mi mun=ri.

w wi=ri wii=ri wii=ni ri=wi.

o on=ni o=wi nuo=ri wuo=ri.

ö öin möimöin.

A aa=mu au=ra an=na ai=na.

Ä ää=ni äi=mä wäi=nö wää=rä.

E ee=ro ei=no ei=ne we=ne.

ſ=Š ſuo=mi ſaa=ri ſi=ſar ſor=muſ.

J jä=niſ jär=wi juo=ma juſ=ſi.

ŋ ŋr=jō jŋ=wä ſŋ=wä ſŋr=jä.

P pa p=pi op=pi ſap=pi na p=pi.

G on=gen ſan=gen in=gan ten=gän.

L lll=ll lau=lu lai=na lll=ſa.

T tut=tu nut=tu tuo=li tul=li.

D ſŋ=dän ſaa=daan tuo=daan wie=dään.

H han=neſ he=wo=nen he h=to hei=nä.

F fä=li tuf=to faaf=to fiet=to.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t
u v w x y ä ö

Numerot.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Stor firjainet.

A B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S T U V W X Y Z

Sjot kirjaimet.

a A

An-na aš-tuu aa-mu-me-koš-ja.
An-nan aa-mu-mel-ko on val-ke-aš-ta
kan-kaas-ta. A-ma-li-a id-ti an-toi
An-nal-le aa-mu-me-kon lah-jak-si.
A-ga-ta id-ti om-pe-li fii-hen ko-ris-
tuf-si-a-tin.

e E

E-no-ni E-sa Ert-ti-lä on ah-ke-
ra am-pu-ja. E-no-ni ei am-mu har-
haan. E-nol-la-ni on pyš-sy ja maa-
li-tau-lu. E-no-ni en-neu on ol-lut
fo-ta-mies. E-no-ni on di-ti-ni we-li.

h S

Her-ra-la on hy-win kau-nis ta-lo. Her-ra-las-sa a-suu hie-no-a her-ras-wä-fe-d. Her-ra-lan her-ras-wä-ti pi-tää kau-nii-ta maat-tei-ta. Her-ra-lan lap-set o-wat puh-tai-ta ja i-loi-si-a. Hel-la-sen Hem-mo o-li ker-ran löy-nyt Her-ra-las-sa lei-pää pyy-tä-mäs-sä. Hem-mo o-li a-jet-tu u-loš il-man lei-pää. Her-ra-las-sa hal-wel-si-taan löy-hiä. Her-ra-lan her-ras-wä-ti on yl-pe-d-tä. Her-ra-lan her-ras-wä-ti ei tee mi-tään työ-tä.

i S

In-le-ri on ih-mi-sen ni-mi. In-le-ri on ty-tön ni-mi. In-le-ri-n maa-kun-ta-tin on o-le-mas-sa. In-le-ri-n maa-kun-nas-sa a-suu ih-mi-siä, jot-la muo-dos-tu-wat suo-ma-lai-si-s-ta ja we-nä-läi-si-tä. In-le-ri-läi-si-s-tä hei-tä kut-su-taan.

i S

Jou-lu-na jou-lu-tuu-si-a lai-te-taan. Jou-lu-tuu-sek-sa on ko-rei-ta ko-ris-tul-si-a. Jou-lu-tuu-sen ok-sil-le pan-naan na-mu-si-a ja kynt-ti-löi-tä. Jou-lu-tuu-sen ym-pä-ri-lä lap-set leik-ti-wät. Ju-ha-ni wel-je-ni ja mi-nä o-lim-me äi-din kans-sa kuu-sel-la Je-re-mi-äs se-dän luo-na.

f R

Koi-ra on ko-win us-kol-li-nen e-läin. Ko-ti-a koi-ra war-ti-oi-pi. Kor-pe-lan Kal-lel-la on hy-wä koi-ra. Kor-pe-lan koi-ran ni-mi on Korp-pe. Korp-pe on pe-las-ta-nut pie-nen po-jan huf-tu-mas-ta. Korp-pe kan-taa ham-pais-san-sa ko-ri-a ja kää-rei-tä. Korp-pe suo-je-lee lap-si-a. Kul-tu-koi-riin ei o-le luot-ta-mista.

I Q

Lai-mal-la kul-le-wat ih-mi-set
me-ri-en q-li. Lai-neet lai-maa
hei-lut-ta-wat. La-wi-a ni-mi-ses-
sä lai-was-sa o-li sis-to-ni Lem-pi
ter-ran kul-le-nut. La-wi-a oli
ol-lut höy-ry-lai-wa.

m M

Mie-hi-d kas-maa po-hts-ta. Mie-
hi ä on mie-huul-li-st-a-lin. Mie-
hen mie-li ei saa ol-la ar-ta. Mei-
dän Ma-tis-ta tu-lee kun-non mies.
Mat-ti on te-rä-wä-jär-ti-nen ja
ter-we pois-ta. Mie-het-si tul-tu-
an-sa Mat-ti lu-paa ol-la kun-nol-
li-nen kansa-lain-nen.

n N

Nai=fi=a tu=lee pie=niis=tä ty=tois=tä. Nuo=ret nai=fet o=mat nau=ru=sui=ta. Nau=ru on=fin nau=tin=to=a. Nau=raa ei saa tois=ten wa=hin=gol=le. Nau=ru on so=pi=ma=ton=ta it ke=wien jou=kos=ja. Nan=ni nau=raa nut=ku=es=jaan=fin. Nan=nin nau=ru on su=lois=ta.

o O

Ot=to ot=ti we=neen ja lät=fi on=ti=maan. O=tol=la o=li hy=wä on=ni. Ot=to sai ka=lo=ja ko=lo ko=pal=li=sen. O=ton on=ti=pai=la o=li lä=hel=lä Sam=po saar=ta. O=li=pa O=ton on=leen ker=ran i=so ka=la tart=tu=nut. Ot=to ko=et=ti fi=tä we=tää we=nee=seen. On=gen fii=ma lat=le=fi ja ka=la päd=fi kar=kuun. Ot=to oš=ti uu=den fii=man ja lät=fi ran=nalle on=ti=maan. On=gen=kou=ku ot=ti poh=jaan kiin=ni. O=ton riuh=tai=tes=ja kou=ku tait=tui. Ot=to kaa=tui on=ti=nen=ja.

p P

Pos-ti-laa-tif-foon pan-naan kir-jei-tä. Pos-ti-mies ot-taa kir-jeet pos-ti-laa-ti-koos-ta. Pos-ti-kont-too-riin pos-ti-mies kir-jeet mie-pi. Pos-ti-kont-too-ris-ta lä-he-te-tään kir-jeet ju-lu-lai-sil-le ja tut-ta-wil-le. Pos-ti-kont-too-ri ei ole ke-nen-kään yk-si-tyi-sen. Pos-tiin saa wat kir-jei-tä pan-na kail-ki ih-mi-set. Pie-ni-en lap-si-en kir-jei-tä-kin pos-ti lu-let-taa.

r R

Rää-tä-li is-tuu pöy-däl-lä. Rää-tä-lit is-tu-wat ja-lat riis-tis-sä. Rää-tä-lit wal-mis-ta-wat pu-ku-ja. Roo-pe Ra-hil-la oli rää-tä-li. Ra-hi-la te-ki lau-nii-ta pu-ku-ja. Ra-hi-lan lap-si-la o-li rää-syi-set waat-teet. Rit-kaat ih-mi-set pi-ti-wät Ra-hi-lan te-ke-mis-ä waat-tei-ta. Rit-kail-la riit-tää ra-kaa hy-wiin waat-tei-siin. Rää-syt o-wat köy-hi-en ko-riis-tul-si-a.

1 3 3

Sa-teen-war-jon al-la ei ja-teel-la-kaan kas-tu. Sa-mu-lil-la o-li ja-teen-war-jo. Sa-tei-se-ntä-tin päi-wd-nä Sa-mu-li kou-luun me-ni. Sat-tui ker-ran Sa-mu-lin ja-teen-war-jol-le wa-hin-ko. Sa-mu-lin se-län ta-kaa tu-li tuu-lis-pää ja kää-n-si nu-rin Sa-mu-lin ja-teen-war-jon. Sa-mu-li kää-n-tyi ym-pä-ri ja tuu-li työn-si ja-teen-war-jon oi-ke-aan a-sen-toon-sa. Sa-mu-lin ja-teen-war-jo o-li pum-pu-li-kan-kaas-ta. Her-ras-wd-el-lä on fil-ti-fi-ä ja-teen-war-jo-ja.

1 2

Työn-te-ki-jät lap-si-nen-sa a-su-wat ah-tais-sa a-sun-nois-sa. Työ-tä te-ke-mät-tö-mät suu-ris-sa pa-lat-seis-sa e-lä-wät. Työn-te-ki-jäin a-sun-to on u-seim-mi-ten ru-ma. Työ-tä te-ke-mät-tö-mi-en ko-dit o-wat lii-ak-si-tin ko-ris-tet-tu-ja. Tuo-mas se-däl-lä o-li o-ma tu-pa. Tuo-maan i-sän-tä ot-ti tu-wan it-sel-len-sä. Tuo-mas se-dän täy-tyi lap-si-nen-sa läh-teä mie-ron tiel-le. Tuos-ta Tuo-mas se-tä i-sän-näl-le suut-tui. Tuo-mas se-dän suut-tu-mi-nen o-li oi-ke-u-tet-tu-a. Tuo-mas se-tä o-li ol-lut i-län-fä ta-lo-ja ra-ken-ta-mas-sa. Tuos-ta huo-li-mat-ta hä-nel-le ei kun-nol-lis-ta a-sun-to-a an-net-tu.

u U

Uu=no Ur=ho=sel=la o=li pal=jon ra=haa. U=sein o=li hä=nel=lä i=so ra=ha=pus=fi lä des=sä, Ur=ho=lan Uu=no os=ti ra=hal=la mi=tä maan mie=li te=ti. Un=ta=mo o=li Uu=non pal=we=li=a. Un=ta=mol=la ei ol=lut mil=loin=kaan tar=peel=fi ra=haa. Uu=no ei Un=ta=mol=le ra=haa pal=jo=a an=ta=nut. Un=ta=mo us=loi o=le=wan=sa Uu=non or=ja. Uu=no uh=ka=fi os=taa ra=hal=lan=sa puo=len maa=il=ma=ta. Un=ta=mo sat=tui kuu=le=maan wa=pa=u=den o=pin. Un=ta=mo läf=fi pois Uu=non pal=welul=ses=ta. Uu=not=le ei ku=kaan pal=we=lul=seen tul=lut: Uu=no jou=tui ra=hoi=nen=sa juu=reen hä=tään.

b w B W

Wil=ho o=li wä=liin wal=la=ton poi=la. Wil=ho ku=jei=li ja te=ti lep=po=ft a. Wil=ho=a fil=loin to=rut=tiin. Wii=mein Wil=ho jou=tui läx=fi=mään lep=po=fiš=taan. Wil=ho o=li lex=ran ot=ta=nut pii=pun ja läh=te=nyt ta=ka=pi=hal=le tu=pa=kaa polt=ta=maan. Wie=lä o=li Wil=ho i=sän ha=tun=fin mu=kaan ja mie=nyt. Wil=ho we=te=li pii=pus=ta ja=wu=ja. Wii=mein Wil=ho tu=pa=kan myr=tyš=tä pyör=tyi. Wii=kon päi=mät Wil=ho tu=pa=kan läh=den sai=ras=te=li. Wir=tiš=tyt=ty=än=sä lu=pa=fi Wil=ho at=na ol=la tu=pa=kaa polt=ta=mat=ta.

h y

Yr-jö käh-pi työs-sä au-to-mo-pii-li teh-taas-sa. Yr-jö on teh-nyt mon-ta ko-net-ta. Yr-jö-lä ei o-le it-sel-län-sä yh-tään ko-net-ta. Yr-jön wal-mis-ta-mat ko-neet on teh-taan i-sän-tä ot-ta-nut. Yr-jö y-ltji ker-ran pyy-tä-mään it-sel-len-sä au-to-mo-bii-li-ä. Yl-pe-ä i-sän-tä Yr-jöl-le nau-roi. Yl-ti-ö päi-sel-fi i-sän-tä Yr-jö-ä sa-noi. Yn-se-ät-fi Yr-jö-kin sii-tä tu-li. Y-hä kui-ten-kin Yr-jö y-rit-tää saa-da au-to-mo pii-li-ä.

ä y

Yi-ti os-ti kal-fi nuk-ke-a. Yi-din lah-jaa o-wat mo-lem-mat nuk-ke-t. Yä-ret-tö-män kau-nis on toi-nen nuk-ke. Yä-net-tö-mä-nä nuk-ke-t nuk-ku-wat. Yi-jä on toi-sen nu-ken ni-mi. Yi-jä ei o-le oi-kein kau-nis. Y-ri-fi mus-ti-kin äi-jäl-le.

ö Ö

Oi=fin on pi=me-ä. Oil-lä pa=hat
te=ot u sein teh=bdän. Oi=den töis-tä
u=se=at kah=lei=ta=kin kan=ta=wat. Oi=
den war=jot mäis=ty=wät wa=lon tiel=
tä. OI=ju=lamp=pu=ja käy=te=tään pi=
me=än wa=lai=se=mi=sel=fi. Oi=den pi=
me=yt-tä wa=lais=taan jah=töl-lä=kin.

Sou=lu=puh=ki.

1. Puh=ki kul=tee ja=ka=mas=sa,
Sou=lu=lah=jat an=ta=mas=sa.
Las=ten kans=sa puh=ki leit=ki,
Pol=wil=lan=sa Hel=mi, Heit=ki.
2. U=sein puh=ki si=rou kul=tee,
O=sat=to=mafi' köy=hän kul=tee.
Laps' tur=wa=ton ja ko=di=ton,
Lah=jois=ta om=pi o=sa=ton.

3. Ra-dun kul-mas-sa on lap-si,
 Jol-le pul-ki har-maa hap-si.
 Ei moi mi-tään lah-jaa an-taa
 Kun ei ku-kaan käs-ke kan-taa.
4. Mo-nen mon-ta om-pi las-ta
 J-lois-ta ja on-ne-las-ta.
 Mut-ta mon-ta, mon-ta las-ta
 Ko-toi-sin on Kur-jalas-ta.
5. Joill' ei pu-kin lah-jat riit-ä
 Ei ne pul-ki-a-kaan kii-tä.
 Röy-hät muut-taa lah-jo-jan-sa
 Uu-dem-mal-ta jou-lul-tan-sa.

W ä l i m e r k i t.

Piste	.	Tawumerkki	=
Kysymysmerkki	?	Ujatuswiiva	—
Huutomerkki	!	Lainausmerkit	„“
Puolipiste	;	Heittomerkki	'
Pilftu	,	Sulkumerkit	()
Kalfoispiste	:		

Latinalaiset kirjaimet.

**A D E G H I J K L M
N O P R S T U V Y Ä Ö**

**a d e g h i j k l m n o
p r s t u v y ä ö**

Lukuharjoituksia.

Eero ja Emma leikkivät pihamaalla. Avonaisesta portista oli naapurin kalkkuna tullut pihaan. Kalkkunat ovat sellaisia, että ne tavottavat punaista. Eerolla oli punainen paperileija. Kalkkuna nähtyensä punaisen paperileijan hyökkäsi siivet levällään Eeroa kohti. Emma hätaantyi ja huusi. Eerokin pelästyi kovasti. Eero ja Emma läksivät juoksemaan pakoon. Kalkkuna juoksi perässä. Pihalla oleva pyykkinuora sattui eteen. Eero ja Emma pujahtivat nuoran alitse. Kalkkuna ei osannutkaan väistää nuoraa, vaan juoksi kohti ja pyöriessään sotki nuorasta silmuksen kaulaansa. Eero huomasi sen ja huusi: tule Emma! Nyt tulee lystiä kun kalkkuna on satimessa! Nuoranpäät oli sidottuna kekakoihin. Eero leikkasi ne poikki ja antoi yhden pään Emmalle ja toisen otti itse. Kalkkuna nyt vuorostaan lähti karkuun. Mutta Eero ja Emma pitivät nuorasta kiini ja hoputtaen hilpasivat perässä. Juostesansa kalkkuna löi päänsä portin pielukseen ja pyörtyi. Silloin Eero sieppasi siltä sulan. Sitä Eero voitonmerkkinä nyt haussansa kantaa.

Juna.

Mikko Mäkelä oli rautatien työmies. Hänellä oli viisi lasta, joille hän hädin tustin jaksoi niukan elatuksen hankkia. Eräänä aamuna lähti Mikko Mäkelä taas työhön. Hän sanoi hymästi vaimolleen ja suuteli lapsiaan, kuten tavallisesti. Illalla odotettiin isää kotia, mutta hän ei tullutkaan. Äiti alkoi tulla lemottomaksi ja lapset kilwan kyselivät: „missä isä viipyy”? Työnsään yöllä tuotiin sana, että isä oli jäänyt junan alle. Silloin äiti epätoivois-

jaan huusi: „Voi rikkaiden koneita! Ne ruhoavat monen köyhän ruumiin, televät monta orvoksi ja turvottomaksi! Ja kahdeksan vuotias Hemmo heristi nyrkkiä rautatielle päin ja itkeä nyyhkytäten sanoi: „kun minä tulen suureksi niin sären rautatien.“

Isän kuoltua tuli Mäkelän lasten elämä tukalaksi. Puute oli heidän jokapäiväinen mieleensa. Eräänä iltana äiti kynnelfilmin sanoi Hemmolle: „Hemmo poikani! tahdotko lähtea huomen aamuna koettamaan, jos saisit maailmalla ruokasi? Äiti ei jaksu hankkia niin paljon, että kaikki pysyisimme hengissä.“

Seuraavana aamuna Hemmo lähti. Lähtiessä äiti syleili ja suuteli Hemmoa ja sanoi: „armas lapseni, äiti toivoo finusta hymästä ihmisistä. Muista äitiä ja siskoja!“ Hemmon filmissä kimalteli kirkkaat kynneleet, mutta postensa hehtuivat kun hän sanoi: „Äiti, minä koston vielä rautatielle isän puolesta!“ Äiti, kiltti Hemmon päätä ja sanoi: „Lapsi kulta! Rautatie on syödn.“

Monta viikkoa Hemmo kulki maailmalla, pysyi ihmisiltä ruokaa; ja armeliaimmat antoivat vähän rahaakin. Viimein Hem-

molle tuli kova ilmä kotiin. Hän kulki rautatien aseman ohi. Hemmolle juolahti mieleen, että junalla pääsisi pilemmin kotiin. Hän palasi asemalle ja odotti junaa. Juna tuli ja Hemmo astui siihen. Junan herra tuli vaatimaan Hemmolta pilettejä tai rahaa. Hemmolla ei ollut pilettejä ja rahansa tahtoi Hemmo viedä äidille. Ensimmäisellä asemalla junan herra läski Hemmon junasta pois. Hemmo pyysi: „armon herra, antakaa mun tulla. Mitä on niin ilmä.“ Mutta junan herra oli tyyli ja ajoi Hemmon pois. Hemmo lähti kävelemään rautatietä pitkin kotiin päin. Koko päivän käveltyänsä väsytti Hemmoa kovaasti. Mutta kotia ei näkynyt. Hemmo istahti lepäämään rautatien raudan päälle ja nukahti siihen. Hemmo raukka! Hän ei koskaan kotiin päässyt. Huomenna havaittiin, että juna oli ajanut hänenkin ylitsensä.

Kuningatar.

Kuninkalassa asui kuningatar. Kuningattarella oli paljon palvelijoita. Kuningatar ei tehnyt mitään itse. Palvelijat hänen päällensäkin pukivat. Kuningatar piti kalliita ja kauniita vaatteita. Kuningattaren vaatteet olivat niin pitkiä, että monta palvelijaa piti olla helmoja kannattamassa, kun kuningatar kaikessa komeudessaan käveli.

Kerran kuningattaren palvelijat tekivät lakon sentähden kun kuningatar oli ollut paha heille, Ensimmäinen palvelija sanoi: „Me emme rupeakaan enää teidän helmojanne kantamaan.“ Kuningatar käski toisen

palvelijan kurittaa tottelematonta palvelijaa, mutta sekään palvelija ei enää totellut kuningataria. Silloin kuningatar suuttui kovasti ja sanoi: „minä rankaisen kaikkia teitä ankarasti.“ Mutta silloin kaikki palvelijat nauroivat kuningattarelle ja sanoivat: „mitenkä kuningatar meitä rankaisee kun meitä on niin paljo, ja kuningattaria ei ole kuin te yksi. Ei kukaan enää teitä tottele, kun olette niin pahasti meitä pitänyt.“ Siitpä kuningatar masentui. Hän pyysi kauniisti palvelijoitaan itseänsä palvelemaan ja lupasi olla hyvä heille. Mutta palvelijat vastasivat: „ei ole oikein, että yhtä ihmistä niin paljon palvelemaan. Teidän, kuningatar, pitää itse oppia päällemme pukemaan ja tekemään jotain hyödyllistä työtä. Ihmiset eivät enää tahdo kuningattaria ja kuninkaita pitää.“

Sen perästä ei kukaan enää palvellut kuningataria enempää kuin toisiakaan ihmisiä. Kuningatar opetteli tekemään työtä. Ja kun hän oppi työntekoon, ei hän enää kuningattareksi pyrkinytkään. Hän kertoi usein kuinka ihmiset ennen olivat olleet tuhmia, kun olivat niin paljon palvelleet kuningattaria ja kuninkaita.

Myrkylliset juomat.

Penttilän Sulo oli pieneä hyvä lapsi. Harvoin hän mitään mallattomuutta teki. Toisten poikien seurassa ei hän viihtynyt, jos ne jotain pahaa tahtoivat harjoittaa. Sulo oli iloinen ja onnellinen niinkauan kun hänen vanhempansa elivät. Mutta Sulon vanhemmat kuolivat kun Sulo oli kahdentoisista vuoden vanha. Silloin Sulon elämä tuli ilottomaksi. Hän oli yksin, ilman ystäviä. Sulo joutui tuleksimaan pitkin katuja toisten turvattomien poikien kanssa. Katupojat oppivat polittamaan tupakkaa, juomaan myrkyllisiä juomia ja tekemään paljon sellaista mikä oli pahaa.

Niin oppi Sulonkin. Ensin oli se hänestä maifeaa, mutta hänellä ei ollut muita ystäviä kuin toiset latupojat. Sulon täytyi tulla heidän kaltaiseksi. Muuten eivät heidän olisi Suloa seuraansa huolineet. Sulo oppi juomaan olutta, jota oli pahan mausta, myrkyllistä ja tekee ihmisen sairaaksi. Oppipa Sulo juomaan viinaa, jota on vieläkin pahempaa ja myrkyllisempää kuin olut. Sulosta tuli sairas ihminen. Myrkylliset juomat tekevät hänen ruumiinsa sairaaksi ja hänen ymmärtämisensä vähäni mitä enemmän hän myrkyllisiä juomia joi. Niin tekivät myrkylliset juomat kaimille, jotka niitä nauttivat.

Lapsi, jota tahtoo tulla hyväksi ja ymmärtäväiseksi ihmiseksi, ei saa ottaa piirataksaan olutta, viinaa, viiniä taikka muuta sellaista juomaa, jossa on alkoholia. Alkoholi on vaarallista myrkyä. Sitä ei saa milloinkaan nauttia. Kun te lapset tulette suuriin, niin älkää antako kenenkään tehdä tai kaupata myrkyllisiä wätkjuomia.

Rikkaat ja köyhät.

Koko maailma on tähän asti ollut sellainen, että toiset ihmiset ovat olleet rikkaita toiset köyhiä. Rikkaita ihmisiä on vähän ja köyhiä ihmisiä paljon enempi. Rikkailla ihmisillä on aina hyvää ruokaa, hyviä vaatteita, ja köyhien pitää asua huonommissa taloissa kuin rikkaiden. Rikkailla on hevosia ja vauvoja, joilla rikkaiden lapset saavat ajella. Köyhien lapset eivät saa milloinkaan komeissa vauvuissa ajella. Rikkailla on huvituksia yltäkyllin. Köyhillä on vaan huolta siitä, miten saavat ruokaa. Rikkaat tekevät hyvin vähän työtä ja rikkaiden lapset eivät tarvitse ollenkaan työtä tehdä. Köyhien pitää tehdä paljon työtä ja köyhien lapsienkin pitää jo hyvin nuorena myydä

sanomalehtiä, auttaa äitiä kotona ja täytyypä toisien käydä tehtaassakin työssä.

Rikkaaksi pääsevät toiset ihmiset tällä tavalla: Kun räätäli tekee vaatteita, ja suutari jalkineita, ottavat vaatteista ja jalkineista suurimman osan sellaiset ihmiset jotka eivät ole niitä tehneet. Samalla tavalla ottavat he kaikista tavarosta, joita työntekijät valmistavat, itsellensä isomman puolen ja antavat työntekijöille hyvin pienen osan.

Rikkaita sanotaan herrasväeksi ja köyhiä työväeksi.

Semmoinen kylä tahi kaupunki, jossa on rikkaita ja köyhiä, ei ole hyvä. Hyvässä kaupungissa ja kylässä ei ole rikkaita eikä köyhiä, vaan ihmisiä joilla on kaikilla yhtä paljon tavaraita. Lapset! Laittakaa te itsellenne semmoiset kylät ja kaupungit joissa ei ole rikkaita eikä köyhiä, niin te tulette onnellisiksi ihmisiksi.

Sotamiehiä.

Päämökän Taneli suuresti tultuaan meni sotamieheksi.

Tanelilla oli monta fiskoja ja welsjää. Tanelin welsjet ja fiskaret olivat tehtaassa työissä.

Kerran tehtaan työmäki lakkasi tekemästä työtä jentähden kun eiwät jaaneet tarpeensa syöä. Tehtaan työmäki sanoi: „nyt on työlakko, kukaan ei saa tehdä työtä“. Tanelin welsjet ja fiskot asettuivat tehtaan portille wahtimaan, ettei kukaan saa mennä työhön.

Tehtaan herra lähetti sanan sotamiehille, että tulisivat ajamaan pois Tanelin welsjet ja fiskot tehtaan portilta.

Sotamiehet tulivat ja niiden mukana oli Tanelitin.

Herra sanoi sotamiehille: „ajakaa pois nuo portin wahtit ja lyökää heitä“.

Taneli sanoi: „hyvä herra, minä en woi lyödä welsjiäni ja fiskojaani“.

Herra läski toisten sotamiesten lyödä Tanelia, jos ei Taneli rupea lyömään welsjiänsä ja fiskojaansa.

Tanelin täytyi totella.

Sotamiehen pitää tehdä mitä hänelle käsketään. Jos sotamiehelle sanotaan, että hänen pitää lyödä fiskojaansa, täytyy sotamiehen lyödä. Jos sotamiestä käsketään murhaamaan isänsä ja äitinsä, täytyy sotamiehen se tehdä.

Sotamiehenä ei ole hyvä olla. — Sotamiehiä on pidetty ja pidetään fitä warten, ettei köyhät ihmiset saa olla rikkaille tottelemattomia. Sotamieheksi ei kenenkään pidä mennä.

Hiiri kissalla räätälinä.

Hiiri oli ollut kissalla räätälinä. Kissa oli käskenyt tehdä itselleen takin. Vaan kun kissa meni takkiaan noutamaan, sanoi hiiri: „Ei tästä takkia tullutkaan“.

„No mikäs siitä tulee?“

„Housut“.

Kissa meni housujaan noutamaan. Hiiri sanoi: „Ei tästä housuja tullutkaan“.

„No mikäs siitä tulee?“

„Liivit“.

Kissa meni liiviään noutamaan. Hiiri sanoi: „Ei tästä liiviä tullutkaan“.

„No mikäs siitä tulee?“

„Lakki“.

Kissa meni lakkiaan noutamaan. Hiiri sanoi: „Ei tästä lakkia tullutkaan“.

„No mikäs siitä tulee?“

„Tuppi“.

Kissa meni tuppeaan noutamaan. Hiiri sanoi: „Ei tästä tuppea tullutkaan“.

„No mikäs siitä tulee?“

„Tulus“.

Silloin hyökkäsi kissa hiiren niskaan, ja siitä päivästä eivät nämä ole olleet sovinnossa keskenään.

Bappi.

Bappi lähti saarnaamaan pafanoille, että pafanat tulisivat wittjaammiksi.

Ne pakanat jotka uskoivat papin saarnan, tulivat mieleltin tuhmemmiksi kuin ennen.

Papit saarnaavat ja opettavat sellaisia asioita, joita ei viisaimmattakaan ihmiset ymmärrä.

Papit sanovat, että hyvin yhdellä, pilvien takana on launis kaupunki, johon voipi päästä, jos tekee niinkuin pappi käsklee. Mutta se ei ole totta.

Pappien opit ovat tehneet ihmisille vähän hyvää, mutta hyvin paljon pahaa.

Lapsien ei tarvitse uskoa mitä pappi sanoo. Suureksi tultuansa on parempi ajatella itse, opettaako pappi oikein.

Lasten kävelyretkellä.

Sävel: Internationalen.

Lapsjoukot tehtaan, hökkeleiden,

Ei kuulu teille ponnistus.

Työ lapsille on tuho, turma,

Se on orjain kasvatus.

Alkuoppiin, vapauteen, valoon

Lapsen oikeus olkohon.

Kuusitoista vuotiaaksi kukin

Elost olkoon huoleton.

Tää on ihmisyyys aate:

Tehtahista kouluihin,

Niin ihmiskunnalla silloin

On valon voittokin.

Kevät-laulu.

Kevät riemua tuo,
Ilolauluja luo,
Rientoihin rikkautta.
Pois on talvinen jää,
Lumituiskujen sää

Estämäst' onnekkutta.
Kevät riemukas on!
Kevät riemukas on!
Kesän keijuja lapsille tuo.

Orpolapsen laulu.

Sävel: Ah mikä taitaapi olla mun.

Mä olen täällä yksinäin
Isätön, äiditön.
Ja mieron tietä kulkemaan
Ja mieron tietä kulkemaan
Oon jäänyt turvaton.

Mä usein itken illoilla
Kuumimmat kyöneleen.
Myös mulla kodin kaiho on,
Myös mulla kodin kaiho on
Ja sylin armahan.

Vierahan vennon lempeys
Jää armon antimiin.
Oi kolkko, kylmä maailma
Oi kolkko, kylmä maailma
Orvoille olet niin.

Työläisten lapset.

Sävel: Mun isän oli torpan mies.

Lapsia ollaan työläisten,
Köyhien vanhempain.
Ja alla puutteen, kyynelten,
Hiljalleen kasvetaan.
Meilt' puute kasvot kalventaa.
Ei kukkina me kasvaa saa.
Kun rikkaat onnen ryöstävät.
Lapsilta työläisten.

Mutt' kun me tullaan suuriksi
Ja toimeen kyetään,
Me työtä tehden kovasti
Edemmäks' ehditään.
Me äitein kyynel kuivataan.
Ja isäin toivot täytetään.
Me uudeks' kaikki muutetaan.
Me lapset työläisten.

Lapset kadulla.

Sävel: Tuo kaukainen ranta jo tuoll' haamottaa.

Oi nähkää nyt köyhien kodeissa jo
Ja kaduilla siskomme ja veikot,
Kuinka leivästä julma on taistelo.
Se sortavi hennommat ja heikot.

Me pyydämme elämän oikeutta,
Tok' leipää ja lämpöäkin vielä.
Ja pienetkin tuntevat katkeruutta,
Kun kulkureina ovat mieron tiellä.

Syyttömät oomme me kärsimähän
Nälkätuskia, turmion teitä.
Ne kyyneleet, jotka on vuotanehet,
Syyttömästi kastavat ne meitä.

Pienten puolesta.

Tunnethan siskoni sinisiilmän
Ja ruusunpunaisen posken,
Pikkupulmujen liverryslaulun,
Tuon pauhinan riemukosken.

Tunnetko hennosti hymyävän
Sulo-sorean ihmistaimen,
Jolle päivä on kirkas, tummumaton,
Elämä riemua vainen.

Näethän ne puhtaiden pyytehet,
Laps'aikojen ilot riemut,
Tiedäthän hennoks' ja helläksi
Saastoista puhtaat sielut.

Ne onnesta loistaen säteilee,
Kun vähänkin hellit heitä.
Joka silmäys säihkyllä palkitaan
— Pikku sirkut ne siunaa teitä.

Ethän aikuisen ankara ole
Noille pienille palleroille,
Hellimättä et hentone olla
Hoivasi hakijoille.

Kertomataulu.

1.1 = 1	1.2 = 2	1.3 = 3	1.4 = 4	1.5 = 5
2.1 = 2	2.2 = 4	2.3 = 6	2.4 = 8	2.5 = 10
3.1 = 3	3.2 = 6	3.3 = 9	3.4 = 12	3.5 = 15
4.1 = 4	4.2 = 8	4.3 = 12	4.4 = 16	4.5 = 20
5.1 = 5	5.2 = 10	5.3 = 15	5.4 = 20	5.5 = 25
6.1 = 6	6.2 = 12	6.3 = 18	6.4 = 24	6.5 = 30
7.1 = 7	7.2 = 14	7.3 = 21	7.4 = 28	7.5 = 35
8.1 = 8	8.2 = 16	8.3 = 24	8.4 = 32	8.5 = 40
9.1 = 9	9.2 = 18	9.3 = 27	9.4 = 36	9.5 = 45
10.1 = 10	10.2 = 20	10.3 = 30	10.4 = 40	10.5 = 50
1.6 = 6	1.7 = 7	1.8 = 8	1.9 = 9	1.10 = 10
2.6 = 12	2.7 = 14	2.8 = 16	2.9 = 18	2.10 = 20
3.6 = 18	3.7 = 21	3.8 = 24	3.9 = 27	3.10 = 30
4.6 = 24	4.7 = 28	4.8 = 32	4.9 = 36	4.10 = 40
5.6 = 30	5.7 = 35	5.8 = 40	5.9 = 45	5.10 = 50
6.6 = 36	6.7 = 42	6.8 = 48	6.9 = 54	6.10 = 60
7.6 = 42	7.7 = 49	7.8 = 56	7.9 = 63	7.10 = 70
8.6 = 48	8.7 = 56	8.8 = 64	8.9 = 72	8.10 = 80
9.6 = 54	9.7 = 63	9.8 = 72	9.9 = 81	9.10 = 90
10.6 = 60	10.7 = 70	10.8 = 80	10.9 = 90	10.10 = 100

Vieraat kirjaimet.

B b,

Babylon. Biblia.

C c,

Cecilia. Cicero.

D d,

David. Dardanelli.

F f,

Frisco. Fonografi.

G g,

Gregorius. Göteborg.

Q q,

Qwanten. Qwinqvenni

X x,

Xenofon. Xerxes.

Z z,

Zambesi. Zinzendorff.

